Factsheet DoeMee Onderzoek 2024

Energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing

Het DoeMee Onderzoek 2024 richt zich op de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing. Deze factsheet is opgesteld voor de gemeente Druten op basis van de ingevulde vragenlijst door de gemeente en omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). De dikgedrukte blauwe tekst geeft het antwoord op de enquête en eventuele toevoegingen/ wijzigingen vanuit de schriftelijke validatie weer. Er is gevraagd om aanvullende informatie aan te leveren over de opdrachtformulering, afgesproken doelstellingen, resultaten en energiebesparende maatregelen die zijn getroffen. Een documentenanalyse is indien er documenten zijn aangeleverd opgenomen aan het eind van de factsheet. De factsheet is gevalideerd door de omgevingsdienst Regio Nijmegen en de gemeente Druten.

Gemeente Druten

Algemene informatie

De rollen en taken van gemeenten, provincies en omgevingsdienst met betrekking tot het toezicht op de energiebesparings- en informatieplicht zijn op dit moment **helder**.

De opdracht op toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht aan de omgevingsdienst is in de begroting opgenomen **onder het overkoepelende onderwerp 'omgevingsdiensten'**.
Er is **een** opdracht geformuleerd voor de omgevingsdienst over de invulling van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht. **Deze is initieel uitgezet bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen. Per jaar is het een onderdeel onder 'Regionale Projecten Milieu' in de werkplannen van de ODRN. Daarin zijn de bedragen voor de uitvoering van energiecontroles per deelnemer opgenomen.** De opdracht wordt in de praktijk **ook uitgevoerd. De ODRN rapporteert hier jaarlijks over. Indien er vragen zijn vanuit de gemeente, beantwoordt de ODRN deze tussentijds. Bij afwijkingen vraagt de ODRN meer middelen, of rapporteert dat het minder middelen nodig heeft en krijgt de gemeente de delta aan het einde van het jaar terug.**

De opdracht voor toezicht en handhaving van de energiebesparings- en informatieplicht is onderdeel van de werkplannen van de ODRN. Deze worden jaarlijks voorbereid en vastgesteld door middel van de vooraf afgesproken Planning en Control cyclus (P&C cyclus) gedurende het jaar. Het werkplan is mede opgebouwd door voortschrijdend inzicht en uitvragen aan de werknemers binnen de ODRN. Om te sturen op de taak van de omgevingsdienst m.b.t. toezicht en handhaving van de energiebesparings- en informatieplicht **vindt periodiek overleg over de voortgang**.

De gemeente geeft zelf **geen** invulling aan toezicht en handhaving van de energiebesparings- en informatieplicht energiebesparing, naast de taken die bij de omgevingsdienst zijn belegd sinds 1 juli 2023.

Informatievoorziening

Er zijn **niet in de opdracht vastgelegde** afspraken gemaakt over de monitorings- en verantwoordingsinformatie met de omgevingsdienst m.b.t. de energiebesparingsplicht. **De gemeente ontvangt één keer per jaar het resultaat van de werkzaamheden van de ODRN. Voorbeelden van deze resultaten zijn geüpload (Resultaat energietoezicht 2023 Druten, zie aanvullende documentenanalyse)**. Er zijn **ook** KPI's afgesproken met omgevingsdiensten over de monitorings- en verantwoordingsinformatie m.b.t. de energiebesparingsplicht, **de gemeente Druten wil 50% van de energiebesparingsplichtige bedrijven/instellingen controleren.**

De gemeente ontvangt **een jaarlijkse eindrapportage, tussentijdse informele terugkoppeling en beantwoording van vragen wanneer noodzakelijk** over de resultaten van de handhaving van de energiebesparingsplicht van de Omgevingsdienst. De rapportages die door de omgevingsdienst aan de gemeente worden verstrekt leveren **adequate informatie** over de uitvoering van toezicht en handhaving op de energiebesparings- en informatieplicht. De rapportages geven **op sommige punten adequate informatie** over de bereikte resultaten, **bijvoorbeeld de geschatte reductie CO2 en vermindering gas- en elektriciteitsverbruik. Echter, wanneer de gemeente hier om vroeg snapten zij waarom de ODRN dit niet kon leveren. Het is namelijk lastig om in te schatten hoeveel van een reductie daadwerkelijk is gerealiseerd door een bedrijf. Het kan bijvoorbeeld zijn dat een bedrijf andere processen en/of machines in gebruik heeft genomen.**

Vanuit de gemeenteraad zijn er **wel eens** gekomen over de uitvoering van toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht door de omgevingsdienst. **Soms zijn er mondelinge vragen tijdens raadsinformatiedagen. De meeste vragen gaan over aantal bedrijven dat bezocht is, het aantal bedrijven dat nog niet voldoet na een controle, etc. Deze kunnen altijd adequaat worden beantwoord door de jaarlijkse/tussentijdse rapportages van de ODRN.** Het is **onbekend** of over de bereikte resultaten (zoals reductie CO2 en vermindering verbruik van gas en elektriciteit) vragen zijn gekomen vanuit de gemeenteraad.

Omgevingsdienst Regio Nijmegen en gemeente Druten

Algemene informatie

De rollen en taken van gemeenten, provincies en omgevingsdienst met betrekking tot het toezicht op de energiebesparings- en informatieplicht zijn op dit moment **helder**. De energiebesparingsplicht is **als apart taakveld onderdeel van het VTH-stelsel (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving)**.

Resultaat

Er is **gedeeltelijk** zicht op het aantal bedrijven dat valt onder de energiebesparings- en informatieplicht. **Deze informatie downloadt de omgevingsdienst bij het e-loket van RVO.nl en combineren zij met bedrijven waarvan zij weten dat zij aan de energiebesparingsplicht moeten voldoen. Daarnaast verzamelt de omgevingsdienst een deel van de informatie zelf. Een softwarebedrijf stelt voor de omgevingsdienst lijsten samen met bedrijven die mogelijk energiebesparingsplichtig zijn (op basis van informatie van RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland)). Deze worden vervolgens door de omgevingsdienst nagelopen**

door het energiegebruik op te vragen. De informatie ontbreekt in sommige gevallen omdat **de enige partij die de complete lijst heeft van alle energiebesparingsplichtige aansluitingen de netbeheerder is. Deze mag niet met de omgevingsdienst worden gedeeld wegens privacywetgeving.** De omgevingsdienst heeft acties ondernomen om (volledig) inzicht te krijgen door **samen met de andere Gelderse OD's (omgevingsdiensten) en provincie Gelderland een brief te sturen naar de Minister van Klimaat en Energie. Hierin is een oproep gedaan om energiegebruiksgegevens beschikbaar te maken, zodat de uitvoeringsorganisatie kan beschikken over de onafhankelijke gevalideerde en actuele informatie die zij nodig heeft om de wettelijke taken omtrent de energiebesparingsplicht uit te voeren. Dat is nu vanwege de privacy wetgeving niet mogelijk. Tijdens landelijke netwerkbijeenkomsten en vergaderingen is ook aandacht voor dit probleem gevraagd. Daarnaast is een gesprek geweest met het bestuur van netbeheerder Liander om de mogelijkheden te bespreken**.

Er is **gedeeltelijk** zicht op het aantal bedrijven dat zich niet aan de informatieplicht energiebesparing houdt. **Deze informatie downloadt de omgevingsdienst bij het e-loket van RVO.nl en combineren zij met bedrijven waarvan zij weten dat zij aan de energiebesparingsplicht moeten voldoen. Daarnaast verzamelt de omgevingsdienst een deel van de informatie zelf (via het hierboven genoemde softwarebedrijf).** De informatie ontbreekt in sommige gevallen omdat **de omgevingsdienst niet precies weet hoeveel bedrijven een informatieplicht hebben, dus onbekend is welk percentage van de meldingen is ingediend**. De omgevingsdienst heeft acties ondernomen om (volledig) inzicht te krijgen door **de bedrijven waarvan de omgevingsdienst weet dat ze een informatieplicht hebben aan te schrijven en uitgebreid onderzoek te doen naar de bedrijven die mogelijk een informatieplicht hebben.** Er wordt **per brief / e-mail, telefonisch en persoonlijk** contact gemaakt met bedrijven die niet voldoen aan de informatieplicht energiebesparing.

Organisatie van het toezicht

De omgevingsdienst handhaaft op de uitvoering van de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing door **specifieke energiecontroles uit te voeren aan de hand van de erkende maatregelenlijst**. Het aantal bedrijven dat per jaar wordt gecontroleerd wordt bepaald aan de hand van **de doelstelling en het bijbehorende budget van de gemeente**. Naar schatting heeft de omgevingsdienst nog **5-10 jaar** nodig vanaf de start van de werkzaamheden om alle bedrijven en instellingen binnen de gemeente te controleren op de energiebesparings- en informatieplicht.

De omgevingsdienst stelt prioriteit in het controleren van bedrijven **op basis van een eigen risicoanalyse die specifiek gericht is op de energiebesparingsplicht en op basis van de rubricering die RVO toevoegt aan de informatieplicht rapportages**. **De bedrijven waar volgens de inschatting van de omgevingsdienst de meeste energiebesparing mogelijk is, worden als eerste ingepland**.

Kwantitatieve informatie

De omgevingsdienst heeft de kwantitatieve informatie uit onderstaande tabellen ingevuld voor de gemeente.

Onderstaande tabel bevat informatie over het aantal gecontroleerde bedrijven en de ureninzet op jaarbasis door de omgevingsdienst in de periode 2019 – 2023.

Jaar	Aantal bedrijven gecontroleerd	Ureninzet op jaarbasis
2019	**19**	**247**
2020	**13**	**169**
2021	**22**	**286**
2022	**5**	**65**
2023	**3**	**39**

Onderstaande tabel bevat informatie over het percentage bedrijven waar overtredingen zijn aangetroffen voor en na hercontrole tussen 2019 en 2023.

Jaar	% overtredingen bij eerste controle	%overtredingen bij hercontrole
2019	**47**	**-**
2020	**69**	**-**
2021	**73**	**-**
2022	**20**	**-**
2023	**33**	**-**

De omgevingsdienst heeft **geen informatie** aangeleverd over het aantal jaarlijks geconstateerde overtredingen tussen 2019 en 2023.

De omgevingsdienst heeft **geen informatie** aangeleverd over het aantal bedrijven dat een 'vooraankondiging last onder dwangsom' of overige repressieve handhaving heeft ontvangen tussen 2019 en 2023.

In het geval er repressieve handhaving heeft plaatsgevonden **is een hersteltermijn opgelegd, een dwangsom opgelegd en/of is een vooraankondiging lasten onder dwangsom verstuurd**.

De omgevingsdienst heeft **geen zicht op het energiebesparingspotentieel bij bedrijven en instellingen of de totaal gerealiseerde energiebesparing per jaar**.

In de beantwoording op de enquête is geen informatie opgenomen in de getroffen energiebesparende maatregelen in de periode 2019 tot en met 2023 door bedrijven en instellingen.

Aanvullende documentenanalyse

Categorie	Aanwezig?	Documenten
Toelichting		
Begroting		
Opdracht		
Beleidstukken	*x*	
Werkprogramma	*x*	
Voortgangsrapportage	√	Jaarstukken ODRN 2020-2022; Resultaat energietoezicht 2022; 2023

Aanvullend	√	Werkplannen EML; Brief Provincie Gelderland over oproep om energiegebruiksgegevens beschikbaar te maken

Voortgangsrapportages

Jaarstukken ODRN 2020-2022

De opdrachtgevers voor het verlenen van omgevingsvergunningen voor bouwen en milieu van de ODRN zijn de gemeenten Nijmegen, Beuningen, Berg en Dal, Heumen, en de provincies Gelderland en Overijssel. De gemeenten Druten en Wijchen hebben uitsluitend de milieutaak en sloopmeldingen uitbesteed. Gemeente Berg en Dal is deelnemer van de cofinanciering voor het uitvoeren van energiecontroles bij bedrijven/instellingen.
Taken die de ODRN onder andere uitvoert als het gaat om de energiebesparings- en informatieplicht zijn het uitvoeren van EML controles (erkende maatregelen lijsten) en hercontroles, toezicht op geactualiseerde energievoorschriften type C bedrijven, het opvragen van het energiegebruik van aantal potentieel energiebesparingsplichtige bedrijven om zo inzicht te krijgen in welke bedrijven onder de energiebesparingsplicht vallen, en energiebesparend advies geven volgens de CO_2 prestatieladder.

Er zijn afspraken gemaakt tussen de zeven autonome Gelderse omgevingsdiensten over ‘stelseltaken’. De ODRN adviseert de zes andere Gelderse omgevingsdiensten voor het aanvragen om omgevingsvergunningen van complexe gemeentelijke bedrijven in de hele provincie Gelderland.

Resultaat energietoezicht 2022-2023

De resultaten van het energietoezicht in 2022 en 2023 voor de gemeente Druten is met ons gedeeld. Op basis van de subsidieregeling van provincie Gelderland moet 50% van de energiebesparingsplichtige bedrijven/instellingen gecontroleerd worden tussen 2018 en 2024. Daaraan is voldaan. Bij de uitgevoerde EML controles is vastgesteld dat ongeveer 58% van de bedrijven/instellingen de verplichte energiebesparende maatregelen niet geheel heeft uitgevoerd. Hierbij is een hersteltermijn afgesproken en wordt een hercontrole uitgevoerd.

Er is vanuit het rijk extra subsidie (o.a. SPUK extra toezicht en handhaving energiebesparingsplicht en subsidieregeling Versterkte uitvoering energiebesparing- en informatieplicht (VUE)) beschikbaar gesteld aan de ODRN om het energietoezicht en handhaving versterkt uit te voeren. De werkzaamheden die de ODRN uitvoert op basis van deze subsidies in 2023 zijn bijvoorbeeld gevelcontroles en hercontroles.